

וזה שאמר הכתוב (דברים ד, לט) "כי הוי"ה הוא האלקים" כו', רצה לומר, עם כי מצד השגתנו הוא נקרא בשם "אלקים", ומצדו יתברך נקרא בבחינת שם "הוי"ה" ברוך הוא, באמת הכל אחד "והוי"ה הוא האלקים" כו', כמו שנתבאר לעיל פרק ז' ענין הצמצום והקו דכלא חדא.

אוצר החכמה

וזהו גם כן בכלל ענין יחוד פסוק ראשון דקריאת שמע "ה' אלקינו ה' אחד", (*)

אוצר החכמה

יראת חיים

תורה, ובהנהגה זו מגיע ענני כבוד, מן, וזה הוכחה על כל ההנהגה האמיתית דהבריא, אלא שדור אחר לא זכה לזה.

וזה מעין המהלך דמצידו ית', עד כמה שהבריא יכולה לסבול את זה, היינו פעולת השייכות לשם הוי"ה.

באמת הכל אחד, דמהלך הטבע - אלקים, הוא כיסוי למהלך הוי"ה זה חיצון וזה פנימי, ואינם ב' מהלכים הנפרדים לגמרי, אלא דבפנימיות רואים שרק מציאותו ית' היא המציאות, אך במסגרת הכיסוי בהבחנה החיצונית, מבחינים מהלך של אלקים, וזהו דצמצום וקו הכל חד, זה בלשונם של קדושי עליון כמו שנתבאר לעיל, דקו הוא מעין הבחינה אשר מצידו ית' כמ"ש כאן, שזה נקרא בלשונם ז"ל קו דק, היינו כמה שהבריא יכולה לסבול ולהבין שאינה בגדר מציאות, ומצד שני שהיא קיימת רק שתאבד ערך מציאותה בעיני עצמה, אך לא שתתבטל.

למשל במתן תורה ראו כי הוי"ה הוא הא-לקים אין עוד, ולא התבטלה הבריא לגמרי, רק מה שהיא נקראת בלה"ק גדר מציאות, זה בטל ממנה, ובמהלך שם א-לקים יש לה גם גדר מציאות, והוא ית' בעלים על מציאות זו. ואם היה נפתח ההבחנה היותר פנימית, להשיג רוממותו ית' כשהוא לבדו, לא היה מציאות כלל וכלל, רק שמהלך זה הוא מכוסה.

יחוד פסוק ראשון, רש"י פירש פשוטו של מקרא. הוי"ה שהוא עתה א-לקינו. לעתיד

ע"פ הפעולה, ואם יש שם הרי יש פעולות ויש להפעל מגע עם הפעולה, א"כ שם הוי"ה הוא ג"כ גילוי רק אחר שנתחדשו העולמות, אך גילוי זה הוא שאין גדר מציאות - באמת - להעולמות, וכמ"ש כי עצמות - פי' המציאות הנעלמה הנקראת בחז"ל בכינוי אדון יחיד או א"ס ב"ה, שם אין מגע להבריא מצד הבריא, אלא מדובר על רוממותו ית' המושלל ומופשט מהבריא, והלשון על זה אדון יחיד, יחיד ואין שני כלל, וכן לשון א"ס ב"ה, היינו דכל מה שמגיע להבריא הוא במדה, וכל המדובר בחז"ל פעולותיו ית', נקרא מדותיו ית', ואין אצלנו הנהגה שלא במדה, וכשמדובר על רוממותו בעצם נקרא זה אין סוף, למעלה מן המדה לגמרי, ובמראה זה, הם בטלים ומבוטלים במציאות נגדו.

למשל מה שכתוב בריש וארא שנגלה אל האבות בא-ל שקי ולמשה בשם הוי"ה, וביאר הרמב"ן ההבדל ביניהם, דאל האבות נראה בדרך הטבע, דגם הניסים היו מלובשים בטבע, ולמראית עין מהלך טבעי נראה שהוא המשך, שיש לו חיות לעצמו כמו שנראה בנשמה בגוף, וזה ראו בהניסים שברצותו חוגג וברצותו ממוגג, אך עדיין הכל מלובש בטבע, דמ"מ יש מקום לזולת אך הוא בידו ית', מאידך בדור המדבר ראו דברים שהם למעלה מן הטבע לגמרי, תורה, מן, ענני כבוד, וזה היה חידושו של משה רבינו, דהנהגתו ית' זה המציאות, ושאר ההנהגות בטלים לגמרי ממציאותם. ואז ראו שבאמת ההנהגה היא רק

רצה לומר, לכויין שהוא יתברך הוא אלקינו בעל הכחות, ומקור שרש נשמתנו וחיותנו, ושל כל הברואים והעולמות. ואף שברא והמציא מציאות כחות ועולמות ובריות, עם כל זה הוא בבחינת הוי"ה ואחד מצדו יתברך, שאין הברואים כולם חוצצים חס ושלוש כלל נגד אחדותו הפשוט יתברך הממלא כל, ונקרא גם עתה הוי"ה ואחד:

הגה"ה ובזה יובן מאמרם ז"ל (פסחים נז, א) בענין השבח "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" ביחוד קריאת שמע, שהתקינו שיאמרוהו בחשאי, משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה וכו', התחילו עבדיה להביא לה בחשאי. ולכאורה יפלא משלם ז"ל, הלא שבח גדול הוא:

ועל פי פשוט יש לומר, דלפי האמת אינו שבח כלל, כמו האם יחשב לשבח למלך בשר ודם לומר שהוא מולך על רבי רבבות נמלים ויתושים, והמה מקבלים עליהם עול מלכותו ברצון. כל שכן וקל וחומר אין ערך כלל, שהוא יתברך אשר אין ערוך לקדושתו ועוצם אחדותו

— יראת חיים —

אצלנו, הוא מהתפשטות רצונו ית' בתוכינו, וכדאיתא בחז"ל (ברכות יז) שכל אחד מישראל יכול לטעון רצונו לעשות רצונך, אלא שעבוד מלכיות ושאר שבעיסה מעכבים, דפנימיות החיות של כל יהודי הוא רצונו ית', והחטא הוא רק כשלון, שע"י הגוף ושאר שבעיסה נכשל בחטא.

שאין הברואים כולם חוצצים, דבהבחינה היותר פנימית, המציאות האמיתית היא רק אמיתת המצאו, וכל הבריאה אינה נקראת מציאות כלל בהבחינה זו, אף שבהבחינתם הם גם הם בגדר מציאות, ויש הרבה פרטי מציאות אשר כל אחד נראה כדבר לעצמו, וזה מורגש כחוצץ בפני מציאותו ית', דהרי אחר ההסתר יש להם גדר מציאות, מ"מ המבט לפנינו מזה הוא "והשם אלקים אמת", שאין חציצה כלפיו דרך הוא ית' מציאות אמיתי וכמש"נ מהרמב"ם. וכשמתגלה בהבריאה מראות של הוי"ה (כמו במעמד הר סיני) אז מתגלה משהו מזה, שבאמת כל הבריאה בטלה ומבוטלת כלפי הפנימיות האמיתית, דהרי ברקע זה נאבד ערך המציאות שהיתה בחוש מקודם, כיון דכלפיו ית' אינם "נקראים" מציאות בכלל ודו"ק היטב והבן. (עי' משנ"ת ש"א פ"ב)

יהיה הוי"ה אחד על כל הבריאה, אך מתוך הדברים שכתב כאן יוצא עוד פירוש, ופי' זה הוא גם מחז"ל, דהוי"ה ואלקינו הוא באמת אחד, וביאור אלקינו הוא, דההבחינה שהוא ית' בעל הכוחות כולם נמצא אצל כלל ישראל, דאוי"ה אומרים שאחר שברא את הכל מסר כוחו לכח שני כטענת דור אנוש, א"כ התפיסה האמיתית דאלקים הוא אצלנו, ויחוד שמו הוא במיוחד עלינו.

[אף שהגויים מוזהרים על עבודה בשיתוף כדעת גדולי האחרונים חוץ מדעת הש"ך, אך אינם מצווים על אמונה, דאין בז' מצוות בני נח מצוות של קום ועשה, אא"כ נאמר שיש מצוה לא לכפור אך לא נמצא שיטה כזו באחרונים, אך עכ"פ אפי' אם אינם מצווים על זה מ"מ ודאי שזה שיבוש, וכשהשיגו את זה בקריעת ים סוף זה היה ממש לפני שטבעו, שע"ז נאמר וידעו מצרים כי אני הוי"ה, אך אין תפיסה זו יכולה להשאר אצלם לדורות והם טבעו מיד בים, וכלל ישראל ראו את אותו הדבר, ואצלם זה נשאר תפיסה לדורות, אנכי השם אלקיך אשר הוצאתיך "מארץ מצרים"].

ומקור שרש נשמתנו וחיותנו, הוא כפשוטו ממש, דהחיות הפנימי לכל מה שיש